במרחב

(המשך מעמוד 5)

גנו סוכני מודיעין גרמניים ובריטיים ל־חטוף את הזמרת (שפירוש שמה בעברית: אמו של בעל הלחי הבשרנית) בתקופת מלחמת העולם השניה, להעסיקה בתחנות השידור שלהם, ולכבוש בעזרתה את אהד־תם של ההמונים הערביים. אם לא יצאה תוכניתם אל הפועל, היה זה בין השאר בגלל חששם של סוכני המודיעין כי עצם החטיפה של אשה כה אהובה תשיג את ההיפך, תגביר את שנאתם של מיליוני הערבים.

ערב פירוקה של קע״ם, חזר קולה של הזמרת לשרת מטרות פוליטיות, כ־שתחנת שידור אלמונית, שהוקמה כנראה בעזרת סוכנים מערביים, שידרה במשך שעות רבות את שיריה. המטרה הייתה לצוד את אוזני המאזינים הערביים, ל־מנוע אותם מלהקשיב לשידורי קאהיר.

כי הזמרת הקשישה הופכת פופולארית יותר ויותר מדי שנה.

עצת הנשיא. למרות גילה אין היא נוהגת לשיר שירים באורך רגיל. מדי הודש, בהופעה פומבית המתחילה ב־10 בלי־לה, מרתקת אום קולתום את מאזיניה במשך שעות רבות, מסיימת את הופעתה בשלוש לפנות בוקר. תחנות השידור של מצריים מבטלות אז את כל התוכניות האחרות, ומשדרות את הופעתה המלאה. בתוכנית ארוכה כזו מבצעת הזמרת רק שניים־שלושה שירים, וקולה נשמע בסוף ה־תוכנית ערב יותר מאשר בראשיתה. גם בישראל מצויים חסידים רבים של אום קולתום, רובם יוצאי הארצות הערביות.

לכן לא היה בכל רחבי העולם הערבי אפילו זמר אחד, או זמרת, שחשבו ל־התחרות במלכת הזמר המיצרייה, שזכתה לכינוי הרשמי „כוכבת המזרח". גם גדול המלחינים הערבייה, הזמר מוחמד עבד־אל־והאב (שפירוש שמו בעברית: עבד המעניק — אחד מכינויי אללה), הכיר בעדיפות מעמדה של אום קולתום, לא חלם להגיע לפיסגתה.

אך חלומו הישן של כל חובב שירה ערבית היה, להאזין לאום קולתום השרה לפי מנגינותיו של עבד־אל־והאב. לבסוף עלה בידי אחד מחובבים אלה ליזום את הגשמתו של החלום. היה זה נשיא מצריים, גמאל עבד־אל־נאצר.

באחת המסיבות של אישי הצמרת ה־מצרית, בנוכחות שניהם, הציע עבד־אל־נאצר כי עבד־אל־והאב ילחין אחד משיריה של אום קולתום. כעבור כמה חודשים נתמלאה בקשתו, בביצוע־הבכורה של אנת עומרי („אתה חיי"), ומיד עם סיום ההופעה זומנו שני האמנים לארוחת ערב בבית הנשיא.

שיר האהבה נכזבת. אנת עומרי הפך מאז לשיר הפופולארי והמושר ב־יותר בעולם הערבי, דחף את עבד־אל־והאב להלחין שיר חדש לאום קולתום. שמו, אתה האהבה, לא היה מיקרי. כתב אותו משורר מיצרי נודע, אחמד ראמי, שהיה במשך שנים רבות ידידה הקרוב של אום קולתום.

בשנות השלושים, כשאהבתם של השניים הייתה בשיאה, ביקש ראמי לשאת את אום קולתום לאשה. הזמרת סירבה, טענה כי אינה רוצה להצטרף לאשתו הראשונה של ראמי, לחיות ביחד עם צרתה. „גם לגרום לגירושיך אינני רוצה," הוסיפה אז. מיד לאחר מכן, כדי להשתיק את הרכלנים, מיהרה אום קולתום להינשא לד״ר אל־נקיב, אחד מרופאי מצרים ה־נודעים. אחרי זמן קצר, כשהתגרשו בני הזוג, רשמה משטרת קאהיר דו״חות רבים על קטטות במקומות ציבוריים. הסיבה: ב־כל מפגש חברתי ובכל בית־קפה, נהגו ל־התחכח על אודות אלילת הזמר המצריה. נושא החיכוך: האם התחתנה אום קולתום ואחר־כך התגרשה, או שכלל לא נישאה לד״ר נקיב, והפיצה שמועת שוא.

השבוע, כשהשמיעה אום־קולתום את אתה האהבה בהופעת בכורה באולם אל־אזבקייה הקאהירי, נהרו אליו ההמונים, ביניהם אורחים שבאו במיוחד לצורך זה מארצות ערביות אחרות.

שלוש שעות ניצבה הזמרת על הבמה ושרה את מילות האהבה למחבר, שישב נירגש בקרב הקהל. ואילו המלחין הנרגש הסתתר מאחורי הקלעים, התפלל וקרא קטעים מן הקוראן. כשנשאל לסיבת ה־תפילה, השיב עבד־אל־והאב: „אני מתפלל למען הצלחת ההופעה ולמען האהבה בין בני האדם."